

Hoelang blijft brandveiligheid nog bijzaak?

Een week na de brand op 13 mei van de Faculteit Bouwkunde van de TU in Delft gaf via google de zoekopdracht 'brand tu delft' internationaal 1.530.000 pagina's in 0,1 seconde. In het Nederlands was dit 538.000 in 0,28 seconden. Dan kun je wel stellen dat de TU Delft in het 'brandpunt' van de belangstelling staat.

TEKST: LEO HOOIJMANS

Dagelijks branden er kleine en grote gebouwen af. Ik wilde er wat over schrijven en dus dook ik in mijn digitale archief. Daarin staat een brochure uit 1995 van het Logistiek Centrum van de directie Brandweer en Rampenbestrijding. Dat leek me wat gedateerd. Dan maar weer even internet op. Jawel, op de site van

documenten.werkenvoorveiligheid.nl vond ik de informatie over het 'brandbeveiligingsconcept', bijgewerkt tot ...1994. Dat schiet op!

In de periode 1988-1994 was er in 1978 kantoorgebouwen en 2116 onderwijsgebouwen sprake van brand. Als je het aantal school-

gebouwen in verhouding ziet tot de kantoorgebouwen lijkt het me dat er bovenmatig veel brand in schoolgebouwen was.

Iets om over na te denken. De (oude) brochure geeft al een paar aanwijzingen: 'Met name in het geval van onderwijsgebouwen laat het brandveiligheidsniveau met betrekking tot

de interne organisatie te wensen over. Onderwijzend en ondersteunend personeel blijkt onvoldoende bekend met de procedures in geval van brand.'

'Oorzaken: In onderwijsgebouwen is brandstichting verreweg de voornaamste brandoorzaak; bijna de helft van de branden wordt aangestoken. In kantoorgebouwen is defecte apparatuur of een verkeerd gebruik ervan de oorzaak bij ruim een derde van alle branden.'

Veiligheidseisen

In de digitale Telegraaf van 18 mei stond: 'Het door brand verwoeste faculteitsgebouw van de TU Delft voldeed absoluut niet aan de huidige brandveiligheidseisen.' Dat had de Delftse brandweercommandant Jan Bron verklaard. 'We hadden de TU tijdens recente controles geadviseerd om brandcompartimenten in dit gebouw aan te leggen, zodat een brand zich minder snel verspreidt. Dat is niet gebeurd. Juist de abnormaal snelle uitbreiding van het vuur is een van de factoren die ons parten speelde en waarnaar, wat mij betreft, een onderzoek moet worden ingesteld.'

Volgens Bron kon de brandweer de TU niet dwingen het gebouw aan te passen. 'We hebben er in dit land voor gekozen om te controleren op brandveiligheidsniveau van bestaande bouw. Dat betekent op de eisen die op het moment van de bouw golden. Meer kan niet van ons geëist worden.'

Dat geeft te denken. Het lijkt me ook niet juist. Het is onmogelijk van iedereen te verlangen dat men gaat controleren in welke tijd een gebouw gebouwd is, om zo de veiligheid in te schatten. Het gaat te ver om bij de keuze van een opleiding na te moeten vragen wanneer de schoollokalen gebouwd zijn. Ieder gebouw moet veilig zijn. Hiervoor is de beheerder/bestuurder verantwoordelijk. Een facility manager moet dat weten en zijn bestuurder er op aan kunnen/durven spreken!

De veiligheidshausse na de ramp in Enschede in 2000 (ook op 13 mei!) en de brand in Volendam (2000/2001) lijkt te zijn geluwd. Nederland sukkelde weer in slaap. Bent u als

facility manager ook alleen maar bezig met de gekte van de dag? Dat lijkt me niet zo vreemd als uw bestuurders alleen maar aandacht hebben voor de beurskoersen van vandaag.

Die koersen kunnen overigens hard kelderen als het bedrijf in het brandpunt van de belangstelling komt te staan, omdat de veiligheid van de medewerkers/bezoekers niet in orde blijkt te zijn.

Ik herhaal het nog maar: internationaal 1.530.000 pagina's in 0,1 seconde.

hiermee hun voordeel doen. Ze zullen hun hele leven niet vergeten om brandveiligheid in hun ontwerpen in te 'bouwen'. Bent u nu bezig met nieuwbouw en/of voorbereiding, dan kunt u nu snel stagewerkplekken weggeven aan de huidige groep studenten. Over synergie gesproken.

Verlies

Vijfdejaars bouwkunde Elbert Arens raakte in de puinhopen drie maquettes kwijt. (bericht op Planet Internet). 'Van veel ander studiemateriaal en tekeningen had ik gelukkig

Er is statistisch gezien bovenmatig veel brand in schoolgebouwen

Als er doden en gewonden vallen wordt het nog spannender. Zelfs als het alleen nog maar een trauma is wat overblijft na een ramp. Advocaten van het kaliber Moskowitz en Spong spinnen daar garen bij.

Lichtpuntje

Zo'n brand heeft toch een positieve zijde. Dit is het moment om uw veiligheidseisen voorzichtig (tactisch) door de bestuursvergadering te loodsen.

Een saillant detail van de brandstichting in Delft is dat in de faculteit waar de brand plaatsvond de studenten leren 'veilige' gebouwen te ontwerpen. De studenten kunnen

back-ups opgeslagen op de computer. Voor de docenten van de faculteit is dit veel erger. Die hadden vaak een hele bibliotheek in hun werkruimte staan. Honderd jaar oude onvervangbare boeken en tekeningen die nu verloren zijn. Vooral de oudere docenten die nog niet alles digitaal hadden en tekeningen op papier bewaarden, zijn veel kwijt.'

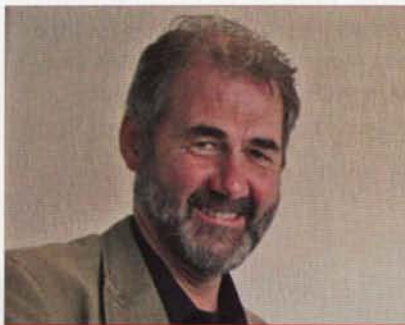
Voorgaande alinea is van grote betekenis. Lees deze nog maar eens.

In google bij 'brand tu delft' het woordje 'maquettes' toegevoegd gaf 30.400 pagina's weer.

Tallose studenten en wetenschappers van de faculteit bouwkunde zijn gedupeerd. Voor de meesten is een half jaar werk in één keer weg. Als Elbert zijn drie maquettes goed heeft beschreven en via de back-up weer beschikbaar kan maken kost dat tijd, maar dat is niet onoverkomelijk.

Een dramatisch voorbeeld staat op www.historischecartografie.nl: 'Bij de grote brand in het gebouw van de faculteit Bouwkunde van de Technische Universiteit Delft ging niet alleen het gebouw maar ook de unieke bibliotheekcollectie verloren. Deze collectie bevatte o.a. bijzondere kaarten.'

'De belangrijkste architectuurcollectie van Nederland', noemt informatiespecialist Ad Bercht van de TU de circa 40.000 boeken, tekeningen, maquettes, meubels en landkaarten die zich in de faculteit bevonden.

Leo Hooijmans is werkzaam bij
Galileo & Partners.
galileo@hetkantoorgebouw.nl.

Een digitale back-up van papieren archieven kan veel ellende voorkomen.

'Een aantal bijzondere oude boeken zit in de brandkast, misschien dat die het heeft overleefd.' In het gebouw bevond zich de kaartenkamer van de bibliotheek van de TU Delft. Hier waren 12.000 papieren kaarten beschikbaar, waaronder topografische kaarten vanaf de negentiende eeuw, bodemkaarten, geologische kaarten, zeekaarten en diverse plankaarten. Bijzondere voor-

gegaan, waaronder 18e eeuwse etsen van Piranesi. Topstukken uit de collectie waren verder honderden stoelen van ontwerpers zoals Rietveld, Oud en Gispen. Deze zijn door de brandweer gered. Vanwege een architectuurtentoonstelling die op 15 mei zou openen waren er ook maquettes van beroemde architecten zoals Le Corbusier, Prouvé en Frank Lloyd Wright

Informatie kan gekoppeld worden aan verbruikgedrag technische installaties

beelden zijn de plankaarten van de Noordoostpolder, uitbreidingsplannen van Berlage voor Den Haag en Amsterdam-Zuid en wederopbouwplannen voor Rotterdam. Daarnaast bevonden zich in de kaartenkamer diverse atlassen. Naast kaarten is ook de bouwkundige prentencollectie verloren

aanwezig. Aangezien de depots en de tentoonstellingsruimte gelegen waren in de onderste verdiepingen kon de brandweer deze objecten in veiligheid brengen.'

Digitaal archief

In menige publicatie, bij presentaties en in persoonlijke gesprekken

benadruk ik het belang van een digitaal archief (zie onder andere FMM 159). De koppies krijg ik dan wel aan het knikken, maar de meewarige blik van velen ontgaat me niet. 'Het zal wel. Het digitale kantoor wordt al jaren beloofd, maar we zien er niets van.' Dat laatste klopt wel. Dat komt pas als iedereen daar hard aan meewerkt.

Dat dat nodig is blijkt nu weer uit een ramp bij de TU Delft. Het kan zeker een ramp genoemd worden, omdat er zoveel aan cultuur/historische waarde is verdwenen. Naast al de zaken voor de dagelijkse arbeid. Stel je voor. Half of nauwelijks verbrande papieren waren tot kilometers in de omtrek te vinden. Omwonenden kwamen ze persoonlijk aan de balie van de TU afgeven (NOS journaal).

Fijn als alle vertrouwelijke en persoonlijke gegevens weer terugkomen. Maar wat, als ze via Marktplaats of aan de concurrentie te koop worden aangeboden?

Bestuurders en/of beheerders voor historische archieven zouden strafrechtelijk aansprakelijk gesteld moeten worden. In veel gevallen zijn het documenten die voor de gemeenschap van belang zijn. De gemeenschap betaalt deze bestuurders daarvoor. Één dag zitten voor ieder verloren gegane topografische kaart lijkt me een redelijke straf. Digitaal vastleggen en opbergen in veilige ruimten, waar brand en water geen toegang hebben is een oplossing. Een bijkomend en belangrijk voordeel is dan ook dat de documenten overal ter wereld toegankelijk gemaakt kunnen worden. Als de archivering voor de dagelijkse werkzaamheden ook digitaal gedaan wordt, betekent dat een besparing van vierkante meters, een veilige back-up mogelijkheid en een altijd bij de hand documentenpraktijk. In geval van brand en/of wateroverlast betekent dat morgen in een tijdelijke huisvesting gewoon weer doorgaan. En tussentijds is dat ook verdomd makkelijk verhuizen. Intern of extern. Dat maakt niet uit.